

RÍM

R O M A

RIVISTA CATTOLICA SLOVACCA

SLOVENSKÝ KATOLICKÝ ČASOPIS

SLOVAK CATHOLIC REVIEW

Ročník - Volume I

Jun 1949

Číslo - Number 6

SVÄTODUŠNÉ ÚVAHY.

Nie je ľahký život človeka, ktorý bol vytrhnutý z rodnej pôdy a odviaty do cudzieho sveta, kde ostane sám so svojimi starosťami. Ani najlepší a najprijemnejší ľudia nového prostredia nevedia mn nahradiť stratený domov a keď mu aj nová vlasť ponúkne všetky telesné potreby, keď ho aj zahrnie blahobytom, duch jeho ostane neukojený, lebo smäd, ktorý ním lomcuje, možno zahasíť iba z duchovných prameňov rodnej zeme. Je to zákonom, ktorému všetci bez výnimky podliehame, ktorým Boh zaviazal našu prirodzenosť a márne, neúspešné boly by snahy toho, kto by sa chcel zpod neho vymaniť. Boly by to snahy neprirodzené, človeka nedôstojné a ten, kto by predsa zlomil duchovné sväzky so svojou otčinou, musel by súčasne zlomiť vlastnú ľudskú dôstojnosť, musel by zahasíť v sebe tú božiu iskru, ktorá povyšuje človeka nad iné tvory, čiže prestal by byť človekom a jeho život nebol by viac opravdivým životom, lež iba biednym a ľudského tvora nehodným živorením.

Sú mnohoraké spôsoby a mnohoraké cesty, ktorými duch rodnej zeme dochádza k roztrateným synom a dcéram v širom svete. Najhornejšou a najčistejšou studnicou jeho je a ostane slovo. Slovo materinského jazyka, ktoré sa stáva nositeľom všetkých ostatných duchovných pokladov. Lebo v slove je obsiahnuté všetko: je v ňom potecha vo chvíľach bolesti, do slova sa preleje pieseň, keď naše srdcia naplnia radosť, do slova materinského jazyka ako do slávnostného rúcha zadodieva sa naša modlitba k Najvyššiemu, všetky poklady krásy vyjadrujú básnici slovami a bojovník za pravdu a spravodlivosť zo slova ukuje meč mocnejší od akejkolvek zbrane. Ved' uvážme len, aké bolo mocné slovenské slovo, keď ono samotné stačilo zachrániť život nášho národa za tých tisíc rokov, keď sme okrem materinského jazyka nemali ničoho, aké bolo a je mocné, keď státisíce našich bratov a sestier v cudzom prostredí udržalo i udržuje a keď je ono dneska jediným spojivom všetkých tisícov a tisícov Slovákov, čo sa rozprhli po celom svete ako ve-

tróm rozviate semiačka poľnej púpavy. Ťažko by nám však bolo ľudskými výrazmi vyjadriť tú veľkú silu a bohatstvo, ktoré je obsiahnuté v slove, v slove, o ktorom z vnuknutia božieho na začiatku svojho Evanjelia povedal Apoštol Ján: Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a Boh bolo Slovo. Tu sa však hovorí o slove Božom, ktoré je dokonalé ako Boh je dokonalý, kým slovo ľudské ostane ako prázdna nádoba, ak ho nenaplníme duchom. A o to ide dnes, aby nebolo prázdne to naše slovo slovenské, ktoré letí svetom, aby nás všetkých spájalo, lež aby bolo naplnené duchom, ktorý sjednocuje, ktorý osvecuje myseľ a potešuje srdcia. Takéto má a musí byť naše slovo slovenské a pred národom i pred Bohom má veľkú zodpovednosť každý, komu bola daná možnosť, aby pripínal slovu krídla a púšťal ho na ďaleký let po svete všade, kde žijú naši krajanovia. Leho ako je požehnaním slovo lásky, tak je kliatbou a semenom nešťastia každé slovo, zrodené z nežičlivosti a nenávisťi.

Pred rokom na Svätodušné sviatky zrodila sa z túžby, aby dobré slovenské slovo dostalo sa medzi všetkých Slovákov, ktorí dnes žijú po svete rozprchnutí, nová ustanovizeň. Jej názov je Slovenská Informačná Kancelária a je v nej zahrnuté niekoľko viac-menej nezávislých podujatí, z ktorých širokej slovenskej verejnosti zaiste najznámejším je vydávanie tohto nášho časopisu « Rím ». Pre nás, ktorí, či už v Slovenskej Informačnej Kancelárii alebo v časopise « Rím » pracujeme, je deň počiatku našej práce záväzný. Pokladáme si za najkrajšiu povinnosť predkladať všetkým našim slovenským bratom a sestram slovenské slovo, naplnené duchom slovenským a kresťanským, zapálené láskou k národu a Cirkvi. Doterajšie výsledky našej práce sú nám posmeleuím a povzbudením, lebo keď aj vieme, že cieľ, ktorý sme si určili, je veľmi ďaleký, jednako niet pochyby o tom, že kráčame po dobrej ceste a keď aj pomaly, jednako sa k nemu približujeme. Približujeme sa v duchu lásky a jednoty.

FIFTH CENTURY'S SAINTS IN ROME.

The triumph of Christianity under Pope St. Sylvester and Constantine, first christian Emperor, ended the Persecutions against Christians.

Now in Rome there are no more martyrs, by exception of St. Almachius — alias Telemachus — a hermit who came to Rome from the East and publicly protested against the inhuman gladiatorial combats in the Roman Stadium, without clear proof that its scene was the Coliseum. He was seized and cut to pieces by order of the Prefect Alipius (A.D. 404), so giving an impulse to christian Emperor Honorius to put an end to the practice of sacrificing human beings in the public sports. Formerly this last Martyr of the Roman Amphitheatre was venerated in a small Chapel inside the Coliseum (January first).

This Century offers some of the first suggestive examples of Ascetics, or penitent people in the Christianity. Two of them are outstanding among the Christian recollections of Rome: St. John Chalybita and St. Alexis, or Alexius. Both have in Rome a notable Church as their Memorial, though the legend seems interwoven with the details of the narrative of their lives.

The first, S. John, called Chalybita from a small hut (*châlet*) in which he lived, spending his time in prayer and good works, disguised as a hermit and remaining unknown also to his parents, seems rather an Oriental, but some authors — probably exchanging him with St. Alexis — transferred to Rome the scenes of the closing years of the Saint.

St. Alexis is said to have been the only son of a Roman Senator, whom desire to avoid the fascinations of the world, impelled to fly from the home and promised bride on his wedding day, and to set sail for Asia Minor. For many years he lived in Edessa in a poor and prayerful life. After several years he returned to Rome and acting on a Divine impulse, he there sought shelter in his father's house, in a shed adjoining it, disguised as a poor mendicant, without his identity being discovered. He was a saint of the divine Love. After his decease, a written paper was found in his possession, giving particulars of his life.

A saint Roman family of this Century is that composed by St. Melania, the Younger (383-439), a member of the famous family of Valerii, and her husband, St. Pinianus. Having lost, by death their two children, they resolved on embracing a life of Evangelical perfection. Selling all their

goods in behalf of the poor, they established themselves in Palestine, in Monasteries they had founded.

Saints Augustine and Jerome were their friends and spiritual directors. Cardinal Rampolla, reviving her noble Memory, wrote a notable « *Life of St. Melania* ».

A bright bunch of eleven saints Popes beautifies, in this Century, the History of the Church, from St. Innocent I (401-417) to St. Symmachus, from 498 on. Saint Innocent was an organizer of the ecclesiastic discipline, especially on the Celibate of the priests and of the administration of the Sacraments.

St. Pope Zozimus (417-418) condemned the heresy of Pelagius.

St. Boniface I (418-422) is said « a man of peace ». He vindicated bravely the pretensions of the Patriarchs of Constantinople and ordered the singing of the Gloria in Excelsis on Maundy Thursday.

St. Celestine I (422-432) sent SS. Palladius and Patrick as missionaries to the Scots and Irish. In the A. D. 430 he condemned the heresy of Nestorius and, by His Legates, he presided over the great Council of Ephesus (431).

St. Xyxtus III (432-440) fought against Nestorius and the pelagian Julianus of Ecluna. He gloriously rebuilt the gorgeous Roman Basilic of Santa Maria Maggiore and built two splendid Churches: Santa Sabina on the Aventine, and St. Lawrence extra Moenia. Two bright gems.

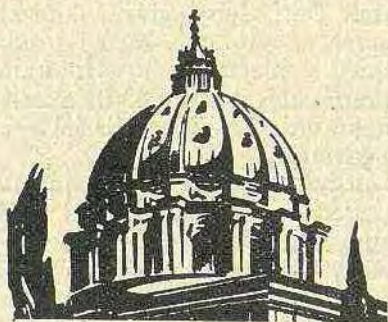
St. Leo I, the Great (440-461). He was the Pope who crushed in Italy the last vestiges of Pelagianism; at Chalcedon's Council he suppressed the heresy of Eutyches who denied that Christ was truly man, and against Attila, the Hun, he saved Rome from destruction. He rests in St. Peter's and more than a hundred of His eloquent Sermons are still extant.

St. Gelasius I (492-496) is the Pope who abolished the heathen and immoral festival of the Lupercalia. As a liturgist, the Roman Liturgy owes much to him. A famous « *Sacramentary* » goes under his name.

He also finally fixed the Canon of Books of Holy Scripture.

A bright fulgor of Saints, indeed.

PETER C. CHIMINELLI

(II.) Ktorého veriaceho by na prvom mieste z pamiatok Ríma nezaujímaly katakomby? Na ceste S. Sebastiano jednu kaplnku nazvali « Quo vadis, Domine? ». Slová, tvoriace názov jedného z románov veľkého poľského spisovateľa Sienkiewicza. Sv. Peter, utekajúci z Ríma pred tušenou katastrofou, stretne na ceste Krista Pána. « Kam ideš, Pane? » — spytuje sa

Peter Pána Ježiša. « Idem do Ríma, aby som sa dal druhý raz ukrižovať, lebo ty, Peter, utekáš z neho, aby si unikol pred mučnickou smrťou...! » Via Appia antica, hlavná cesta rímska. Po nej prichádzal sv. Pavol ako zajatec do Ríma a veriaci mu šli oproti až po Cisternu. Obruba tejto svätej cesty, v dĺžke dvoch kilometrov, jestvuje až dodnes.

Bol som v katakombách. V Catacombách S. Callisto odpočívajú viacerí pápeži a biskupi. Kryptu pápežov objavil Rossi roku 1851. Vyhľadal som aj katakomby Sv. Sebestiána (Le Catacombe di San Sebastiano) kresťanský cintorín, ktorý má viaceré galérie. Nápis na múroch, hrobky, oltáre, primitívne maľby (Dobrého Pastiera, vtáka Phoenixa, ryby, atď) sú autentickým dokumentom súvisu našej viery s vierou tých, čo zomreli v prvých storočiach po Kristovi. Z epigrafov hovorí viera v Boha, v nesmrteľnosť duše, účinnosť modlitby v prospech mŕtvych: « Ži v Bohu — Pokoj s tebou, ži v pokoji. Nech duch Silvanusa odpočiva v pokoji. Amen. On veril v jedného Boha. V Boha, Krista Pána. Lucila verila v Pána Ježiša. Jucundianus, ktorý veril v Ježiša Krista. žije v Otcovi, Synovi a v Duchu Svätom. Svätí martýri budú za nás orodovať u Boha. O, martýri, buďte povďační Matke Božej ». Medzi maľbami Katakomb je častý znak kríža, holubice, rýb (symbol Eucharistie): neskôr výjavy zo života Pána Ježiša, na pr. Epiphania, duša a Dobrý Pastier a p. Katakomby sú labyrintálne spletené a bez sprievodcu by sa z nich človek nikdy nevymotal.

Antický Rím, ako fragmenty stĺpov a priechelia chrámov « Saturna a Vespasiana », hromada múrov a rozvalených domov « Ara di Cesare », neúplné sochy a trosky z domu « Casa delle Vestali », čiastočne zachovalý chrám Antonina, palác Settimia Severa, cisárske námestia (Foro Traiano, Foro di Augusto, Foro di Cesare) a najmä Colosseo, dávajú pocit trvania, predstavu nesmrteľnosti, ktorú poznal rímsky národ.

Koľko senzačných predmetov nájde v Ríme pozorné oko a vnímavé srdce! Oslnivé námestia (Piazza Navona, Piazza del Popolo), ohromujúce monumenty (Il monumento a Vittorio Emanuele II), leskom a prepychom hýriace paláce (P. Farnese, P. Mattei, P. Massimo, P. Spada), vyberané záhrady (Orti Farnesiani) tucty najpodivuhodnejších triumfálnych oblúkov (Arco di Tito, Arco di Costantino — azda najpôsobivejší zo všetkých), fantastické fontány (F. delle Tartarughe, F. di Trevi), majstrovské sochy a reliefy (Statua di M. Aurelio), desiatky stĺpov (Colonna Traiano), cisárske domy (Casa di Livia, na Palatine, C. di Tiberio), antické hradby (Mura di Roma quadrata), idylické zákutia Tibery, okázalé hrobky a náhrobné kamene, drobné štvrte a mosty. (Na pr. Ponte Rotto, pochádzajúci z roku 179 pred Kristom, z ktorého ostaly trčať iba dva oblúky).

Električky « cirkulárky » spoja fa rýchlo s najodľahlejšími štvrtami Ríma. Po vybavení programu a návštevách najradšej blúdiavam pešky po Ríme. Na uliciach Ríma prirušno plynie čas. Na rohoch sa sústreďuje čierny obchod. Tam sa

Svetový hold úcty Sv. Otcovi. Z príležitosti zlatého kňazského jubilea Sv. Otca Pia XII. došlo do Vatikánu z celého sveta veľké množstvo pozdravných listov a telegramov, medzi ktorými bolo aj 34 blahoprajných pozdravov od hláv rozličných štátov zo všetkých svetadielov. Vatikánsky úradný denník « L'Osservatore Romano » priniesol úplné texty týchto posolstiev, ktoré sú vlastne holdom úcty Sv. Otcovi. Veľkú pozornosť vzbudilo, že medzi pozdravmi, ktoré došli Sv. Otcovi, nebol ani jeden od niektorej hlavy štátu zpoza železnej opony, hoci je všeobecne známe, že aj tam katolícke obyvateľstvo je viazané k Námestníkovi Kristovmu sväzkami živej lásky a detinskej oddanosti.

Poloverejné konzistorium. Pod predsedníctvom Sv. Otca Pia XII. bolo dňa 2. mája v Apoštolskom paláci vatikánskom poloverejné konzistorium, na ktorom kardináli a biskupi z Ríma a okolia vyjadrili svoj súhlas so svätorečením 5. blahoslavených, a to: Bartolomej Capitanio, panny a zakladateľky Inštitútu Sestier Charity, Vincentíny Gerosa, pamy a spoluzakladateľky toho istého Inštitútu, Marie Jozefíny Rossello, panny a zakladateľky Inštitútu dcér Panny Marie Milosrdnej, Janky z Vallois, francúzskej kráľovnej a zakladateľky Rehole Nanebevzatia Panny Marie a Janky z Lestonnac, vdovy a zakladateľky Rehole dcér Preblahoslavenej Panny Marie. Po vyslovení súhlasu povedal Sv. Otec krátky prejav, v ktorom stanovil dátumy, kedy sa budú slávnostne odbavovať jednotlivé svätorečenia.

Svätorečenie. Na 4. nedeľu po Veľkej noci bola vo svätopeterskej bazilike slávnostná kanonizácia (svätorečenie) blahoslavenej Janky z Lestonnac, vdovy a zakladateľky Rehole dcér Preblahoslavenej Panny Marie. Vatikánska bazilika bola prepĺnená počas tejto dojímavkej slávnosti množstvom veriacich, medzi ktorými bolo aj 45 priamych potomkov novej svätej. Veľké

púte prišli z Francúzska a Španielska, ako aj zo Severnej a Južnej Ameriky, ba i z Belgického Konga v Afrike.

Kultúrna reprezentácia cudzích národov v Ríme. Každý národ sa usiluje, aby mal v Ríme svoj kultúrny ústav. Niektoré z týchto ústavov majú už dlhú tradíciu, kým iné sú novšie a usilujú sa zvýšenou prácou dohoniť to, čo ich národy zameškaly na poli kultúrnych stykov s Talianskom. V máji bol založený švajčiarsky kultúrny ústav za prítomnosti talianskych i švajčiarskych kultúrnych reprezentantov a pri tejto príležitosti bola otvorená aj výstava švajčiarskej knihy. Výstavu otvoril taliansky minister školstva Prof. Gonella. Skoro súčasne bola otvorená výstava portugalskej knihy. Knihy, ktoré sú na nej vystavené, budú venované ako dar talianskym knižniciam. Ako vidno, či veľké či malé národy, všetky sa usilujú mať v Ríme vlastnú kultúrnu reprezentáciu.

Plány na zlikvidovanie činnosti IRO. Generálny riaditeľ Medzinárodnej Organizácie pre Utečencov IRO (International Refugee Organization) Mr. W. Hallam Tuck obrátil sa na všetkých utečencov listom, ktorý je datovaný v apríli 1949 a v ktorom oznamuje, že na poradách, ktoré boli v Ženeve dňa 6. apríla t. r. boli dohodnuté tieto opatrenia: Žiadosti utečencov o pomoc prijímajú sa iba do 1. októbra t. r., všetci utečenci sa majú do 1. dec. t. r. rozhodnúť, kde budú emigrovať, predpokladá sa, že IRO bude môcť utečencom poskytovať pomoc len do 30. júna 1950 a ku dňu 1. júla s veľkou pravdepodobnosťou celá organizácia IRO bude likvidovaná.

Tohoročná návšteva 7. kostolov. Počas tohoročnej návštevy 7. kostolov v Ríme veľkú pozornosť vzbudila skupina belgických pútnikov, ktorá došla do Ríma zo Sv. Zeme a priniesla so sebou 3 metre vysoký drevený kríž, v ktorom sú uložené relikvie zo Sv. križa. Tento kríž belgických pútnikov požehnal aj Sv. Otec

popri zelenine a južnom ovocí predáva takmer všetko: múka, ryža, káva, cukor, mydlo, chlieb, pečivo, olej, mlieko, sardiniky, čokoláda. Obchodný tovar je rozložený na debnách, vozíčkoch a drobných stolíkoch. Predávajúci sa regrutujú z chudoby. Najrozšírenejší je obchod s cigaretami. Deti, ženy, starci, kde-ko pokrikuje na ulici: americké cigarety, anglické. Medzi predávачmi nechýbajú sklári, obchodníci s plechovými výrobkami, porcelánom, kvetami, palmami; predávajúci starých kníh a časopisov. Na Via Chiana, v tóni zeleného duba a v krytých šiatroch denný obchod mi pripomína naše jarmoky.

Rímska ulica je neuveriteľne citlivá. V prípade najmenšieho incidentu zastane celá premávka; zvedavci sa nahromadia okolo postihnutého a lamentujú nad ním ako v nejakej divadelnej scéne. Na ulici som spoznal zvláštny druh maliarov. Nečakane zastanú na niektorom rohu ulice a začnú kriedou maľovať na dlažbu. Okoloidúci sa zastavujú pri nich. Niektorí vyčakajú na konečný tvar kresby, podajú maliarovi niekoľko lír a vzdialia sa. Pouliční kreslíči objavajú sa čoskoro na inej ulici, aby si hľadali ďalší zárobok. Medzi takéto atrakcie ulice patrí drobné bábkové divadlo s kapelou, ktoré ťahá koník. Tu a tam zastane a jeho majiteľ do čiapky vyberá « vstupné ».

Novinkou ulice sú rečníci predávajúci, používajúci neraz amplión. Nebývajú sami, ale so spoločníkmi, ktorí im ženú vodu na mlyn. Taký predávač spustí reč: vychváli svoj tovar, gestikuluje a srší elánom. Kupujúci cenia si rečnícky výkom a len po ňom hromadne zakúpia odporúčaný tovar. Prvý rečník, ktorého som videl neďaleko železničnej stanice Termini, predával hrebene. Muzikanti a tanečníci (najmä deti) dosahujú azda najväčší úspech medzi obecenstvom. Často sa shromažďí okolo nich zástup, ktorý zastane cestu vozidlám, až uviazne celá premávka. Na veci nič nemení ani prítomnosť policajta, ktorý sa obyčajne tiež stane divákom, ako iní. Na Via Arno som videl slávneho tenora Gilliho. Bol v spoločnosti priateľov na dvore svojej vilky. Do domu nepríjma návštevy a v noci bol, aspoň pred niekoľkými mesiacmi ešte, strážený policiou.

Priestrannosť, zeleň, tvar, kolorit a štýl, maľované priečelia, záhrady s palmami, jedľami a pínami opriadajú poeziou rímske štvrte. Najmodernejšie bloky na Via Panama alebo mrakodrapy na Viale XXI Aprile nachádzajú sa na priestore príliš ohraňovanom — zrejme z obchodných kalkulačných príčin — no, vybočujú z rímskej stavebnej tradície.

Spomínajúc na Rím, opakujem si v duchu strofu jubilujúcich pútnikov z roku 1300: « O Roma nobilis, orbis et domina (Cunctarum urbium excellentissima) salutem dicimus, tibi per omnia (Te benedicimus) salve per saecula ».

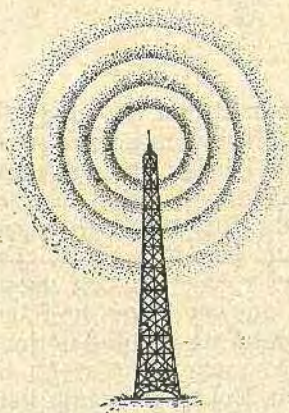
Prof. Dr. Ernest Zátka.

Kvety

Na ružu slnce svieti,
na ruži rosa horí —
chcel som ti poslať kvety
a mal som prázdne vrečko, —
na Campo dei fiori
plakal som ako decko.

Dnes slzy miesto rosy,
lupienok srdca v liste
tí cudzia pošta nosí —
lež túžba túžbu stretá
a prinesiem ti iste
najkrajšie ruže sveta.

Ján Okál.

Blahobyt národa cieľom sociálneho hospodárstva

Sv. Otec Pius XII. prijal na zvláštnej audiencii zástupcov medzinárodného Kongresu katolíckych remeselníkov, ku ktorým sa prihovril dlhšou rečou o rozličných časových otázkach sociálneho rázu. Z myšlienok pápeža

vyberáme tu aspoň tie najhlavnejšie, keďže pre nedostatok miesta nie je nám možné priniesť v preklade celú jeho reč.

S rovnakou radosťou a rovnakým záujmom vidíme z času na čas prichodiť k Nám robotníkov i zástupcov fabrických organizácií a tak jedni, ako aj druhí Nám s dôverou, ktorá Nás hlboko dojma, predkladajú svoje starosti. Preto vo chvíli, keď vás z plnosti srdca vítame, milovaní synovia, využívame aj príležitosť, ktorú Nám dávate, aby sme vám vyjadrili Našu otcovskú priazeň a súčasne skrze vás dali preniknúť do sveta hospodárstva kresťanskej sociálnej náuke.

Spomenuli sme starosti tých, ktorí majú účasť na fabrickej výrobe. Falošný a žalostný vo svojich dôsledkoch je názor, na nešťastie až veľmi rozšírený, že je v nej nesmieriteľný rozpor rozdielných záujmov. Lež tento rozpor je iba zdantlivý. Na hospodárskom poli jestvuje tak príbudznosť aktivity, ako aj záujmov medzi zamestnávateľom a zamestnancom. Neuznávanie sväzku vzájomnosti a snahy o jeho pretrhnutie nie je nič iné ako znak slepeho a nerozumného násilníctva. Zamestnávatelia a zamestnanci nie sú nesmieriteľní nepriatelia, lež spolupracovníci na spoločnom diele. Obidvaja jedia, dalo by sa povedať, pri tom istom stole, lebo koniec — koniec žijú z čistého zisku celkového národného hospodárenia. Každý z nich dostáva svoju odmenu a v tomto smysle ich vzájomné vzťahy nedávajú nijakým spôsobom jedných za obeť druhým.

Vzájomným záujmom je, aby výrobná cena tovarov bola úmerná ich výnosu. Keďže však tento záujem je všetkým spoločný, prečo by sa mu nemalo dať spoločný výraz? Prečo by nemalo byť správne dať robotníkom spravodlivú časť zodpovednosti v určovaní a vývoji národného hospodárstva? Najmä dnes, keď ťažkosti medzinárodnej výmeny znemožňujú voľnú hru nákladov vo výrobe. Najnovšie skúsenosti so socializáciou iba objasnily ešte viac túto ťažkú skutočnosť. Ona je tu a nestvorila ju ani zlá vôľa jedných, tak, ako ju neodstráni dobrá vôľa iných. Nuž prečo teda nechopiť sa, a to kým je ešte čas, so svedomitou spoločnej zodpovednosti všetkého, aby sa jedni zachránili od neodôvodnenej nedôvery, kým druhí zas od tých ilúzií, ktoré by sa čoskoro staly sociálnym nebezpečenstvom?

Pre túto spoločnosť záujmov a zodpovednosti v celku národného hospodárstva Náš bezprostredný Predchodca Pius XI. dal prijateľnú a konkrétnu formu, keď vo svojej encyklike «Quadragesimo Anno» odporučal profesionálne organizácie v rozličných odboroch výroby. Nič iné sa mu nezdalo byť vhodnejšie na prekonanie hospodárskeho liberalizmu ako stvorenie stanov spoločných práv, postavených práve na vzájomnej zodpovednosti všetkých, ktorí sa zúčastňujú na výrobe.

Nateraz však, bohužiaľ, práve táto časť spomenutej encykliky môže nám slúžiť za príklad tých vhodných príležitostí, ktoré nám uniknú len preto, že neboli v pravý čas využité. Medzitým sa hľadaly nové verejno-právne formy v organizáciách sociálneho poriadku a nateraz sa dáva prednosť poštátneiu alebo znárodneniu podnikov. Niet pochybností, že aj Cirkev — v spravodlivo vymedzených hraniciach pripúšťa poštátneiu a nazdáva sa, « že oprávnené sa môžu odovzdať do verejnej právomoci niektoré majetky, to jest tie, ktoré znamenajú takú moc, že bez nebezpečenstva pre verejné dobro nemaly by sa nechať v súkromných rukách. Lež urobiť z poštátňovania regulu, podľa ktorej by sa organizovalo celé hospodárstvo, znamenalo by rozvrátiť poriadok vecí. Veď v skutočnosti poslaním verejného práva je slúžiť súkromnému právu a nie pohltiť ho. Hospodárstvo, — ako koniec — koncov hociktorá iná z činností ľudských — svojou povahou nie je štátna inštitúcia, lež naopak, ono je vo svojej povahe živým ovocím slobodnej iniciatívy jednotlivcov alebo slobodne sdružených skupín.

Všetko, čo sme povedali, vzťahuje sa na právnú povahu podniku ako takého, lež podnik samotný môže obsiahnuť ešte jeden druh osobných vzťahov medzi účastníkmi — a sú to vzťahy spoločnej zodpovednosti —; lež uvedomiť si musíme, že majiteľ výrobných prostriedkov, a nech je ním ktokoľvek — súkromný vlastník, sdruženie robotníkov, alebo družstvo — musí stále v medziach verejnoprávných noriem hospodárstva ostať schopným hospodárskych rozhodovaní. Vyplýva zo samotnej veci, že jeho podiel je vyšší ako ten, ktorý majú jeho spolupracovníci. A tak vyplýva, že materiálny blahobyť všetkých príslušníkov národa je cieľom sociálneho hospodárstva a to zaväzuje — majiteľov — viac než ostatných — zúčastniť sa úsporami na zväčšovaní národného kapitálu. Keďže sa však nesmie zabúdať na to, že pre zdravé sociálne hospodárstvo je práve výhodné, ak sa národný kapitál zväčšuje z prameňov čo najpočetnejších, je teda želateľné, aby aj robotníci mohli sa zúčastňovať na budovaní národného kapitálu ovocím svojich úspor.

Druhý a tretí Svätý rok.

I keď pápež Bonifác VIII. vo svojej bulle z roku 1300 ustanovil, že privilegium Sv. roku má iba každý zavŕšený stý rok, jednako druhý Sv. rok oslavoval sa už roku 1350, teda po uplynutí 50. rokov. A za týchto päťdesiat rokov odohralo sa v Cirkvi mnoho udalostí, ktoré priniesli viac smútku než radosti. Najmä Rím zažíval obdobie veľkého úpadku, zapríčineného tým, že 1305 stal sa sídlom pápežov Avignon vo Francúzsku a s odchodom pápeža odišiel z Ríma aj rozkvet, blahobyt, spokojnosť a sláva. Rím bez pápeža bol ako telo bez duše. Staroveké chrámy ostaly opustené a zanedbané. Veža konštantínovskej baziliky Sv. Petra bola na spadnutie, v bazilike Sv. Pavla prebárala sa povala, lebo zvalil sa jeden zo stíпов, ktoré ju podpieraly, bazilika Sv. Jána v Lateráne bola bez strechy, takže počas daždivých dní menila sa jej podlaha na kaluž vody a blata, z ktorej vyrastala tráva a rozmočené múry pokývaly sa zeleným machom. Preto roku 1342 vysielajú meštania rímski k pápežovi Klementovi VI. do Avignonu posolstvo osemnástych popredných mešťanov, ktorí prišli prosiť pápeža, aby sa doba medzi jednotlivými Sv. rokmi skrátila zo sto na päťdesiat rokov a aby on znova prišiel do Ríma prevziať popri duchovnej i svetskej moci a povzniesť takto Večné Mesto k starej sláve a dôstojnosti. Toto posolstvo stretlo sa v Avignone so slávnym básnikom Petrarkom, ktorý tiež prišiel k pápežovi s prosbou, aby ustanovil a milosťami obdaril každý 50. rok. Tak posolstvo rímanov, ako básnik Petrarka odôvodňovali prosbu tým, že aj v Starom zákone Jubilejný rok sa slávil každých 50 rokov a keďže ľudský život je krátky, treba dať kresťanom častejšiu možnosť, aby si získali znova v pokání stratené milosti. Na základe týchto žiadostí po poradách s kardinálmi vydal Klement VI. bullu, ktorá bola síce vyhotovená dňa 28. januára 1343, ale vyhlásená iba 27. augusta 1349. V tejto bulle, odvolávajú sa na starozákonné ustanovenia a preberajú aj dôvod krátkosti ľudského života, povoľuje všetky milosti a odpustky na každý 50. rok. Rímske posolstvo a prosby básnika Petrarku teda dosiahly svoj cieľ na jednej strane, lež pokiaľ išlo o návrat pápežského sídla do Ríma, alebo aspoň o pápežovu návštevu v Ríme, nepodarilo sa nič dosiahnuť. A tak sa stalo, že druhý Sv. rok bol jediným Svätým rokom, ktorý sa slávil bez pápežovej prítomnosti v Ríme. Počas všetkých slávností v Ríme zastupovali ho kardináli legáti Annibaldo da Ceccano a Guido Boulogne-sur-Mer.

Bolo by sa zdalo, že za takýchto okolností bude úspech druhého Sv. roku pochybný. Lež túžba po milostiach a odpustení hriechov bola silnejšia ako nepriazeň okolností, takže sa počíta, že na Veľkú noc bolo v Ríme stále okolo 1.200.000 pútnikov, na Nanebevstúpenie okolo 800.000 a keď ich bolo najmenej, neklesol nikdy ich počet pod 200.000. Sú to čísla, ktoré nás musia naplniť tým väčším počudovaním, že v tých časoch na mnohých miestach Európy zúrilo mor a zima bola ta-

ká tuhá, že nebolo jej pamätníka. Hospody len horko-tažko mohli pritulieť iba najzimomravejších pútnikov z južných krajín, kým severskí pútnici, ktorí boli otužilejší, spávali pod šiatrami v poli za hradbami mesta, kde sa často museli sdružiť a spojenými silami brániť sa proti zbojníkom a banditom, ktorí v tých časoch znepokojovali okolie Ríma. V dni sviatočné, keď bola v bazilike Sv. Petra vyložená na verejné uctievanie Veronikina šatka, ako nekonečná rieka bol prúd pútnikov do chrámu. Bol to prúd takej sily a mohutnosti, že strhával so sebou aj tých, čo sa mu octlí v ceste bez úmyslu navštíviť baziliku, lebo nebolo z neho úniku. Aby vzácna relikvia Veroniky bola dôstojne umiestnená, bohatí Benáťčania darovali krásnu schránku z krištálu, vsadeného do strieborných rámov, v ktorej sa šatka s Kristovou tvárou až dodnes opatruje.

Aká veľka bola príťažlivosť druhého Sv. roku, môžeme si predstaviť aj z toho, že medzi pútnikmi došla do Ríma aj Sv. Brigita Švédska so svojou dcérou Sv. Katarínou, Sv. Brigita vzala si za cieľ pracovať za návrat pápežov z Avignonu do Ríma a do vlasti sa už ani po skončení Sv. roku nevrátila, lež ostala vo Večnom Meste až do svojej smrti o štvrt' storočia neskoršie. Význam prítomnosti tejto svätej počas druhého Sv. roku v Ríme je taký, že mnohí spisovatelia volajú ho Milostivým rokom Sv. Brigity. No, iní volajú ho rokom Petrarku, keďže tento veľký vavrínom korunovaný básnik sa nielen zaslúžil o jeho uskutočnenie, lež na jeho pobožnostiach sa aj v dojímavom pokání zúčastnil. Z iných významných osobností, ktoré navštívili počas druhého Sv. roku Rím, bol uhorský kráľ Ladislav a viacerí panovníci, ktorí nemohli dôjsť včas do Ríma, obrátili sa na pápeža zvláštnymi prosbami, aby im povolil milosti a odpustky, čišpenzujúc ich od návštevy Ríma.

Po druhom Sv. roku a jeho veľkom účinku na mravné a náboženské povznesenie veriacich, už pápež Urban VI. (1378-1389) pomýšľal vyhlásiť tretí Sv. rok prv, než uplynie Klementom VI. stanovená 50 ročná lehota. Keď Urban VI. umrel, jeho nástupca Bonifác IX. (1389-1404) nezmenil nič na plánoch a vyhlásil za Milostivý rok 1390. Obdobia Sv. rokov mali sa totiž od základov reformovať a Milostivým mal byť každý 33. rok na znak úcty k počtu rokov, ktorých sa dožil Spasiteľ. Tretí Sv. rok sa oslavoval v časoch veľkého rozkolu v Cirkvi, keď v Ríme už síce sídlil pápež, ale protipápež sídlil ešte v Avignone a zmätok bol taký veľký, že časť kresťanského sveta uznávala za pravého jedného, kým iná časť zasa druhého. Preto počas tretieho Sv. roku nedošli do Ríma pútnici z Francúzska, Španielska, Skótska, Sicílie, Neapolu a iných krajín, ktoré sa prikláňali k avignonskému protipápežovi Klementovi VII. Z Nemecka, Uhorska, Poľska a iných krajín, ktoré ostaly verné Rímu, došlo však dostatočné množstvo pútnikov, medzi ktorými aj český kráľ Václav a mnoho iných kniežat.

J. Okál.

V bazilike Sv. Pavla.

Prvý dojem z veľkých bazilík rímskych nemal príjemného účinku na mňa, ako na trosku, v ktorej sa skrýva plachý ktosi, hľadajúci svoj prístav. Zdalo sa mi, že tieto veľchrámy svojimi priestranstvami tečú do šírky i do výšky a nie do hĺbky. Moja povaha miluje pološero, kúty, nerušenú samotu, moja duša chce uzavretosť, dnes už dotyk zrakov ľudských, ktoré sú všetečné a nešetrné, ju tiesni, neúnosný je pre ňu, je boľavá. Toľké zástupy prúdia po týchto bazilikách, ľud sa tu šutle hore-dolu nepripútaný k Bohu, ale k starožitnostiam, k monumentálnosti diel, k histórii a významu týchto miest. Pobaďať tu tváre, neusužované stradaním, askézou, hľadaním Božích prameňov života, väčšinou masy zvedavcov, neúčastných na láske k Bohu a anjelom.

Chcel som sa tu v prvých chvíľach veľmi rozplakať, duša moja bola sklamaná, nenašla svoju rodnú zem. Bol by som zúfal vo chvíli, keď som nedostal do úst prvé slovo Otčenáša. A jednako chodil som často do rímskych bazilík boľavými dňami, v ktorých som bežal znova a znova do chrámov z mramoru, keď som cítil, že duša moja je ako hrob, chladný a pustý, mrazivý svojou večnou nemotou. Dotúlal som sa ešte a ešte raz do týchto Bazilik, až konečne ustatý a s výkrikom padol som ktoréhosi dňa k stĺpu ako beďár, ktorého doviaľaly sem víchre z toľkých svetov a začal som čosi prosiť, čosi šepkať bez šepotu, čosi kričať bez výkrikov, neznáma modlitba ma vysílila, padol som do mdlôb. Keď som z týchto horúčiek precítal, pripadalo mi, že som zožltlý lístok na zemi, alebo smeť, zahodená sem osudmi bohvie z ktorých ciest a ponechaná na pošliapanie. Akýmsi pudom sebazáchovy som sa vliekol po zemi chrámu Božieho a ostal som sohnutý celkom pri stene, opretý k chladnému múru, aby som sa vládal udržať na zemi, utrpenie ma skrivilo.

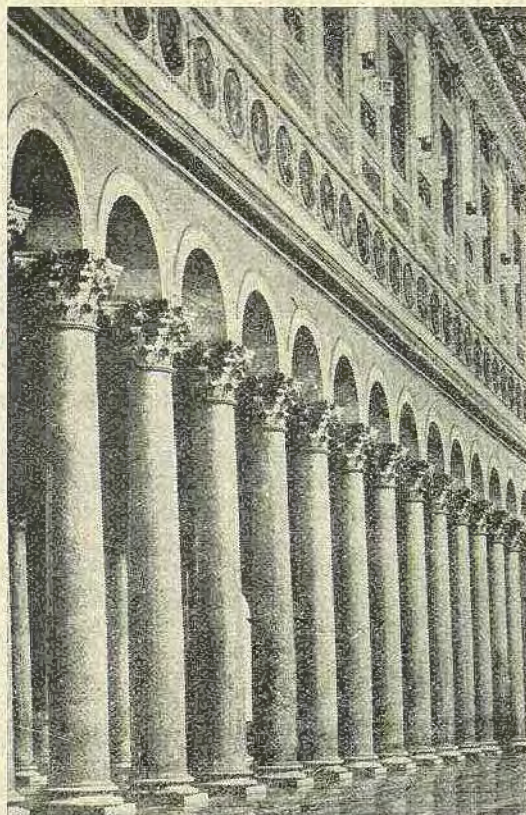
Potom som si spomenul na osobnosť Sv. Pavla. Za hradbami Mesta zavraždili Apoštola milosti a tu sa mu postavila bazilika. Vojde sem pútnik, onantaný vetrami sveta a ohádzaný prachom diaľok, kľaká na dlažbu, modlí sa a začína vidiť do veľkých priestorov duše Svätca, ktorý ukradol Bohu oheň a bežal svetom so štafétou Nového zákona. Vlastne začiatok mal iný. Udačiac, denunciant, jeden zo soldatesky naháňáčov, mučiteľ kresťanov poberal sa do sveta inou cestou. Musel ho okríknúť Boh, soľť ho žiarou s neba, aby oslepol i onemel na ostatnej ceste svojej krvilačnosti. Dva zelené mramorové oltáre v bazilike by mali hovoriť, že Sv. Pavol (Savol) na zelenej lúke cestou do Damašku postavil oltár Bohu, za ktorý viedol boj do smrti. Stĺp zo Salamúnovho chrámu tu stojí tak, ako stál Sv. Pavol medzi národami, ktorým doniesol Krista. Stál neohrozene pred pohanmi i židmi, pred ich živými i mŕtvymi bohmi, na pevnine, na ostrovoch i na dne mora. Vysekal sa v chrámoch a pred učeními, pred

pochybovačmi i pred pohoršenými. Poznal nevďačnosť bratov, bitku nepriateľa, dostal dosť palíc, kamenovania sa mu ušlo, záškodníkov sa do smrti nezbavil. Cestuje, stráda, píše Cirkvám a pohnaný pred súdy ruve sa s mocou sveta a nesie svoju vieru zo žalárov do ulíc a do chát, do duší šľachticov i do srdce otrokov. V sebazapieraní, v kríži ho doháňajú dni, v pokušení diabla i vo vytrženiach. Hovorí o treťom nebi i o osteni tela svojho a nadovšetko prizvukuje: mihi vivere Christus est!

Beží mi pred očami mozaika « Nádoby vyvolenej », život apoštola, pozostávajúci z najpestrejších odtienkov svetobežectva, boja i utrpenia. Kristus ho zavolať. Išiel s jasnou tvárou v ústrety sláve Božej. Co? Nepôjde to tak ľahko, naznačil Kristus Ananiášovi v Damašku, však mu ja ukážem, čo musí vytrpieť pre moje meno! A teraz začal zápas, boj o svetlo, boj o lásku Božiu, potom prišli prekážky, neláska, nenávisť, pohon proti nemu, útrapy bez konca, prenasledovania, napokon krvavá smrť, ale ešte pred svojím koncom vyznáva: Bonum certamen certavi!

To je Sv. Pavol.

Som tu, som niekto, koho hádzaly a vyhodily sem strašné vlnobitia morské, aby nepripomínal ľuďom viacej, ako im pripomína akýsi odpadok, vychrlený zo zátok morských na piesok na pobrežia, ponechaný vlastnému osudu a hľadaniu časov i nečasov. Stojím tu vyschnutý ako trie-

Mohutné stĺporadie baziliky Sv. Pavla a múry

ska, trasúci sa na tele a strhaný na duši, uštváný, ubolený, hynúci toľkými tuláctvami, rozdrásaný pohromami i pádmi, rozleptaný nepokojmi, zbičováný odchodmi, útekmi, ach, Bože, a ešte nie je dosť, a ešte nie je koniec! Hrdlo mi soviera taký bôľ, že sa nezmôžem ani na jedno slovo modlitby. Veľká je bieda moja, z ktorej chcem zakričať na Pána Boha. Môj osud by bol spravodlivý, keby som tu von pri dverách zvalený do prachu mohol vystierať svoje ruky ku vstupujúcim do chrámu a prosiť ich, aby si tam dnu spomenuli na mňa. Co inšie mi môže pomôcť? Modlitby húfov, celá krížová výprava, bojujúca o spásu duše mojej. Ja sa nehanbím za to, že chcem robiť pokánie! Tu som, svete, pred tvárou tvojou, aby si ma videl na kolenách, ako

si ma videl zhýralého, samopašného a hriešneho. Vtedy som svoje hriechy nevedel zatajiť, čo mám teraz zatajovať pokánie! Konečne, som pred tvárou Božou, ktorý je Otcom nielen spravodlivých, ale aj mámotratných synov a verím, že väčšie sú vrchy jeho lásky, ako moje tiene, akokoľvek strašné.

Sv. Pavol mi pripomína cesty a zarputilosť hriešnika a pripomína mi obrátenie Savla na Pavla. To vystihuje človeka so slabosťou a človeka, čo sa pustil poslušne, slepo za volaním Božím.

Bojovníku viery, ešte sa uvidíme!

V Ríme 1946.

Rudolf Dilong.

Tvárou ku kupole.

Skoro celé popoludnie zdržali sa na návšteve u istého Monsignora, funkcionára Sekretariátu Apoštolských breve (t. j. krátkych listov), ktorý bol priateľom pána Guida. Ako dvadsaťroční poznali sa na vojne, kde vzniklo ich úprimné a veľmi srdečné priateľstvo. Od tých čias si písali najmä na sviatky a pri iných príležitostiach.

Keď sa Monsignor dozvedel o ich prichode do Ríma, pozval ich na návštevu a ponúkol im svoje úsluhy. «Keď nie iné, — povedal, — zadovážim aspoň lístok na audienciu k Sv. Otcovi». Monsignor býval v starobyľom paláci blízko mostu Ponte Vittorio Emanuele na začiatku ulice Via Giulia, ktorá bola javiskom slávnych činov pápežského renesančného Ríma, ale aj dnes, hoci osamelá a tichá, je plná podmanivej poézie.

Privítanie bolo veľmi srdečné.

Monsignor bol naozaj láskavý, štedrý a úprimný. Jeho shovorčivosť bola pre deti prekvapením. Nijako nevedely pochopiť, ako môže byť taká významná a vysoko postavená osobnosť tak prívetivá a skromná. Deti boly celkom dojaté a v mysliach si robily porovnania a úsudky. Monsignor sa zaujímal o ich cestu i pobyt v Ríme. Vyzvedal sa ich, či sú spokojné a či ešte majú nejaké túžby. Potom, pozerajúc huncútsky na Ferka, opýtal sa, kto z nich je lepší a poslušnejší.

Ferkovi sa táto otázka nevelmi pozdávala. Obrátil sa tvárou k obloku a zbadajúc mohutnú stavbu Michelangelovskej kupoly, merav od prekvapenia.

— Na čo sa pozeráš? — opýtal sa Monsignor. — Na kupolu Sv. Petra? Len sa pozeraj. A zapamätaj si, že na celom svete niet väčšej a krajšej kupoly.

Monsignor bol zvedavý, či sa deťom páčila svätopeterská bazilika a aké dojmy si z nej odnášajú. A keď sa dozvedel, ako pekne vedel jeho priateľ objasniť deťom námestie a chrám, blahoželal mu.

— Rozhodne, — dodal, — dívať sa, to nestačí. Načím bedlivo pozorovať, skúmať a porovnávať.

A okrem toho neslobodno hľadiť len zrakom, ale aj duchom, lebo tu sme vlastne medzi konečnom a nekonečnom. — A obrátiac sa k Ferkovi, ktorý veľmi nepočúval, povedal s úsmevom:

— Ty si iste nikdy nemyslel, že do svätopeterskej baziliky zmestil by sa celý bolognský kostol Sv. Petronia a pod kupolu veža Torre degli Asinelli.

Ferko vyvalil oči. Už — už chcel vykriknúť: To je nemožné! Ale neodvážil sa. Veža Torre degli Asinelli bola podľa jeho mienky najvyššia stavba na svete, veď je taká vysoká, že keď sa človek díva od zeme na jej vrchol, zakrúti sa mu hlava.

Monsignor podišiel k obloku a ukazujúc na obrovskú michelangelovskú stavbu, povedal pánu Guidovi:

— Keď zavedieš deti do Panteonu, upozorni ich, že svätopeterská kupola je vlastne Panteon vyvýšený o štyridsaťšesť metrov. Rozumie sa, že mám na mysli veľkosť, dĺžku a priemer Panteonu, nie však jeho tvar. To je zrejmé. Svätopeterská kupola je čosi nedosažitelné. Krivky jej rebier, najmä tam, kde sa prudšie ohýbajú a dosahujú k svetlíku, sú pre svoju eleganciu nenapodobiteľné. Svätopeterská kupola sa nedá reprodukovať. Nevidel som ešte obraz, ktorý by ju predstavoval takú, aká je a akú ju vidíme. Naozaj. Keď Michelangelo roku 1564 zomrel, stavba bola hotová po tambur. Sixtus V., len čo sa stal pápežom, povolal Jakuba della Porta a nariadil mu, aby ju čím prv dokončil. Svätopeterská kupola, ktorá je jedinečným dielom na svete, bola dovŕšená 21. mája 1590.

Monsignor sa odmlčal ako očarený. Akoby nikdy ešte nebol videl kupolu, hoci hľadel na ňu denne desať i dvadsať ráz. Potom, nespúšťajúc s nej zrak, pokračoval:

— Svätopeterská kupola je vždy krásna. Vždy.

(Pokračovanie)

Leone Gessi.

Krátky život Sv. Margity.

(II.) Cital som predbežne niekoľko starsích i novších diel o Sv. Margite, ktorej encem neskôr venovat zvyšenú pozornosť. Poznám vzacnu legendu, z ktorej vyrastaju všetky novodobé diela, « Antica leggenda » ir. Giunta Bevegnatino (Siena, 1897), ktorú som dostal od J. E. cortonského biskupa, Mons. G. Francioliniho do daru. Latinský originálny text o živote a zázrakoch svätej doprevádzaný je paralelne talianskym textom. Prečo táto zmienka o svätej? Naplniť čiastočne túžbu P. Ježiša, ktorý jej raz bol povedal: « Chcem vidieť, ako sa šíri poznanie o milostiach, ktoré som ti udelil a ešte udelím: chcem, aby sa táto povest rozletela nielen po Taliansku, ale aby sa dostala aj za more! ».

Svätá Margita z Cortony sa narodila v dedine Laviano roku 1247. O jej detstve a prvej mladosti vieme málo konkrétneho. V siedmom roku stratí matku. Je neobyčajne pôvabná. Okolie sa jej korí. Mládenci sa okolo nej točia. Keď dosiahne šesťnásť rokov, soznámi sa s akýmsi šľachticom z Montepuciano. Tento žije s ňou deväť rokov. Margita pohoršuje hriechnym životom dedinu. Z tohto hriechneho pomeru narodí sa syn. Margita nie je šťastná-trpí vnútorne pre svoj mravne pomýlený život. Neskôr spraví nad sebou túto diagnózu: « V Montepuciano som stratila všetko: česť, dôstojnosť, pokoj; všetko mimo viery! ». Milosrdný Pán Boh, ktorý na tomto svete neuplatňuje proti nikomu svoju nekonečnú spravodlivosť a čaká roky a roky na vzpomätanie sa, mal s ňou od večnosti svoj plán: vytrhnúť ju z oceánu bahna a smyselnosti, osvietiť ňou zaťaté srdcia a usadnúť návrat hriechnikov k sebe. « Ja som ňu učinil rebríkom hriechnikov, aby skrze príklady tvojho života mohli vystúpiť ku mne! ». Raz, zčista-jasna, zmizne jej milenec navždy. Márne ho čaká Margita večer, celú noc a nasledujúci deň. On neprichádza. Pes, ktorý chodieval s ním, zavedie ju do hory, k stromu, pri ktorom pod hrbou halúz objaví zakrvavenú hlavu zavraždeného milenca. V zúfalstve omdlela. Keď prišla k sebe, jediným záberom preletela svoju žalostnú minulosť, ktorú neskôr tisíc ráz prehorko oplače. Z pohoreniska lásky, z Montepuciana, ktoré sa jej stalo nesnesiteľným javiskom výčítiek, utečie so synkom do rodičovského domu, ako to býva v takýchto zúfalých prípadoch a hľadá prítúlok. Otec ju pochopil, ved' komieckoncov, je to jeho dcéra, ale macocha spraví krik a vyhodí ju z domu. Miera utrpenia sa dovŕšila. Margita s rozbitým srdcom opúšťa rodičovský dom a pod blízkym figovníkom vypláče svoj nesmierny žiaľ.

Medzitým hrozitánsky zápas sa odohráva v jej bytosti. Pohotovú nepriateľ ľudstva, diabol, tento rafinovaný znalec človeka, neváha útočiť na jej obrazotvornosť, podľa a na oko výhodne jej radí. Vyhodenej na ulicu, zaznanej ľuďmi, týmito neraz len « obielenými hrobmi », zavrhnutej vlastným otcom, kto jej čo môže zazlievať? « Vráť sa ty len ku mne, radí jej, opájaj sa pôžitkami žitia. Krásna si, miladá a inteligentná; ty si ľahko nájdeš lásku a svet ňu zasype šťastím, o ktorom nemáš ešte

Talianska tlač o Msgr. Tisovi. Veľký taliansky katolícky obrazkový týždenník « Il Focolare » uverejnil vo svojom čísle zo dňa 24. apríla t. r. z príležitosti druhého výročia smrti slovenského prezidenta Msgra Dr. Jozefa Tisu celostránkový článok s fotografiou nebohého. Autorom článku, v ktorom je zhodnotená celoživotná práca a boj Dr. Tisu, je známy taliansky novinár Dr. Nicola Girolamo, hlavný redaktor veľkej tlačovej agentúry. C. I. P. Dr. Girolamo je autorom mnohých článkov a úvah o stredoeurópských otázkach a často píše aj o Slovákoch.

950 rokov od kanonizácie Sv. Vojtecha. Na tento rok pripadá 950 výročie od kanonizácie mučeníka Sv. Vojtecha, ktorý je na Slovensku veľmi uctievaný a podľa jeho mena je nazvaná najväčšia slovenská katolícka inštitúcia Spolok Sv. Vojtecha v Trnave. Sv. Vojtech bol vyhlásený za svätého dva roky po svojej mučeníckej smrti, t. j. z príležitosti rímskeho synodu r. 999 za pápeža Silvestra II.

Jubilea slovenských časopisov. I keď život slovenských časopisov je zväčša veľmi ťažký, jednako ich životaschopnosť prejavuje sa tým, že čitateľstvo si ich obľúbi a neopustí ich ani v dobrých ani v zlých časoch. Len tak si môžeme vysvetliť ich dlhý vek. V poslednom čase slávil viac slovenských časopisov doma i v Amerike svoje jubileá, z ktorých hodno zaznačiť najmä storočné jubileum Katolíckych novín, pripadajúce na tento rok. Katolícke noviny začaly ako týždenník vychodiť 7. novembra 1849. Pri ich redigovaní sa vystriedalo niekoľko vynikajúcich slovenských kňazov novinárov a spisovateľov, z ktorých načim spomenúť najmä Šimona Klempu, Jána Palárika, Andreja Radlinského a Martina Kollára. V Amerike slávil 60 ročné jubileum ľanskej jesene najstarší slovenský časopis v USA Slováčok v Amerike, vychodiaci v New Yorku, kým v Chicagu vychodia Osadné Hlasy

dožily sa už 20. rokov. Významného jubilea dožil sa aj úradný orgán Pensylvanskej Slov. Rímsko a Grécko Katolíckej Jednoty « Bratstvo », ktoré vychodí už pol storočia.

Odchod Slovákov do Austrálie. Na lodi IRO, ktorá odplávala z Talianskeho prístavu Neapol v máji a viezla utečencov rozličných národností do Austrálie, odišla do tohto ďalekého svetadielu aj skupina slovenských utečencov. Sú to prví slovenskí utečenci, čo po tejto vojne hodlajú sa usadiť v Austrálii, keďže doteraz hľadali naši krajanovia novú vlasť v severo a juhoamerických štátoch. Slovenská kolónia v Austrálii nie je početná. Vznikla len po druhej svetovej vojne, keď Spojené štáty obmedzili príviv emigrantov.

XXXII. Konvencia Sdruženia Slovenských Katolíkov v Amerike. V dňoch 23.-25. mája bola v pensylvanskom meste Betlehem XXXII. Konvencia Sdruženia Slovenských Katolíkov v Amerike, na ktorej sa zúčastnilo mnoho vynikajúcich hostí a delegátov a rokovalo sa o dôležitých náboženských i národných otázkach. Sdruženie Slovenských Katolíkov v Amerike je vrcholná ustanovizeň slovenských katolíkov v USA a jej Konvencie majú vždy ďalekosiahly vplyv a význam na celý slovenský náboženský i národný život nielen v Spojených štátoch, ale aj v Kanade, štátoch Južnej Ameriky a najnovšie všade tam, kde sa ako utečenci usadili slovenskí katolíci.

Púť Slovákov do Zaragozy. Slovenskí vysokoškolskí študujúci v Madride zúčastnili sa v plnom počte na krásnej púti do slávneho španielskeho mesta Zaragoza. Okrem náboženskej obrody priniesla táto púť slovenskej skupine aj mnoho krásnych úspechov na inom poli, lebo všetci boli s veľkou poctou prijatí najpoprednejšími činiteľmi mesta a na akadémii, kde naši vystúpili s hudobnými vložkami, pozostávajúcimi zo slovenských ľudových piesní, získalo slovenské číslo programu taký búrlivý potlesk a ovácie obecnstva, že sa muselo zopakovať.

poňatia. Ziadne strachy! Syna daj do opatrovne a život ber bez skrupúl! ». — Hlas milosti Božej hovorí jej dôrazne opak: « Nie, Margita, nie, nezhadzuj sa, neváľaj na seba krutú ťarchu výčítiek. Nezneuctievaj seba samú a neboj viac proti svojmu Stvoriteľovi. Nestavaj sa šialene proti Tomu, ktorý za teba preliat svoju božskú krv! Tvoja hodina nadišla! Odčín svoj planý odboj a svoju nevďačnosť! Neboj sa biedy, radšej choď zo brať, ako znova hrešiť. Tvoj pozemský otec ťa zamietol, ale Otec náš, ktorý je na nebesiach, ťa prijme! ». Ten, ktorý s otvoreným náručím vyčkáva všetkých svojich márnotravných synov a šialených panny, ktoré nevedia, čo vystráajú. Svetlo nášho Spasiteľa zasiahne svedomie Margity a ona, naplnená touto posilou, kráča do Cortony k bratom Minoritom, aby mohla robiť pokánie. Oblieť na seba kajúcnický šat odrazu, uebolo možné. Z vrátneho okna kláštora počuje na vysvetlenie quardianove slová: « Dcéra moja, vy ste primladá a neobyčajne krásna ». Uplakanú Margitu stretnú na ulici dve sociálne pracujúce grófkky: Marimaria a Renaria, životné čiteľky sv. Františka. Tieto dve dámy, preniknuté jej bytostnou tragédiou a kajúcnymi plánmi, prijmu ju do svojho domu sťa vlastnú a obrátia na ňu pozornosť bratov Minoritov. Bratia ju najprv podrobia trojrocnej skúške a jej duševným vedením poveria brata P. Giunta Bevegnatiho. Margita po generálnej spovedi začne praktikovať najprisnejšie pokánie. Utiáhne sa do cely. Nechá si ostríhať vlasy, navlečie sa do odhodnených šiat, svoju pôvabnú tvár, ktorá priťahuje k nej zraky iných, natrpie popolom a sadzami. Bičuje sa do krvi, spáva na holej zemi a nebyť autoritatívneho zásahu pátra Bevegnatiho, bola by sa dokaličila, súc rozhodnutá odrezať si nos a hornú peru. Hrozne jasne sa pamätá na to, že sa ešte nedávno príliš milovala, oddávala rozmarom tela, ktoré nesmierne znenávidela. Podrobené telo, znavené postením, prebdelými nocami, železnou disciplínou, posmeľuje Margita do nepretržitého boja: « O, moje telo, prečo ma nenapomáhaš slúžiť Bohu a Tvojmu Spasiteľovi? Prečo neplníš vôľu Božiu s onou horlivosťou, s akou si Ho neváhalo kedysi urážať? ». Roku 1277 z rúk brata Raynalda, kustosa v Arezzo, prijme rehoľný šat. O jej synka sa postaraly jej štedré dobrodejky. Zlé jazyky neprestanú sa o ňu starať. Na ktorúsi Veľkú noc, keď nevidia synka s matkou pospolu, pustia do sveta klebetu: pre nelásku matkinu sa utopil. Margita vychovala svojho syna prisne, lebo chcela mať z neho Františkána. Synovi, ako novicovi, radí v liste dômyselne: « Mój synu, kiež ťa požeňáva dobrotivý Nebeský Otec v službe, v ktorej si sa mu zasvätil. Keď v znamení jeho lásky hodnotne budeš bojovať v duchovnom vojsku, ja zostanem vždy k tebe nežne pripútaná. Ja ti ostanem aj naďalej matkou, ak budeš zachovávať moje rady. Povzbudzujem ťa, pre lásku k Ježišovi Kristovi, vypestuj v sebe pokoru a poslušnosť, ktorá je ovocím poníženia: úctu voči bratom tvojej rehole, úctu, ktorá každému dá, čo mu patrí, podľa jeho hodnoty. Beď vždy povďačný Pánu Bohu za učinené dobrodennia. Skromný buď, čestný a príjemný! Chráň sa akéhokoľvek odvrávania. Vyhýbaj neužitečnému stretaniu sa s ľuďmi. Mój synu, kiež je tvoja modlitba pobožná a vrúcna. Bdením priprav sa na zákerné a mnohé útoky nepriateľa. Spovedaj sa od zákľadov. Nič pred svojím spovedníkom nezatajuj, lebo chorý, ktorý zakrýva svoje rany, nemôže byť uzdravený. Breviár (officium) recituj s nevšednou úctou, bez vonkajšej a vnútornej roztržitosti. Keby niektorý z Bratov zbadal tvoju chybu, neháč sa, priznaj sa otvorene, padni na kolena a pokorne ľutuj. V utrpeniach sa poteš spomienkami na Ukrižovaného Spasiteľa. Buď poslušný svojim predstaveným, ktorí zastupujú Boha na zemi. Tvoje reči nech sú čisté, zbožné a stručné. Predovšetkým sa chráň obraziť Boha! Služ čistým srdcom Pánu Bohu, chráň svoje smysly od každej špiny. S časom na čas prečítaj si tento list, opatruj ho pri sebe až do smrti a verne vyplň to, čo ti kladiem na srdce! ».

Prof. Dr. Ernest Zlatko.

VATIKÁNSKE GALERIE

VIII. sieň je najväčšia a najslávnejšia zo všetkých. Vyhradená je výlučne Raffaelovi. V zasklenených skrinách okolo stien visia povestné « arasy » čiže čalúny, ktoré kedysi zdobili spodnú časť stien Sixtovej kaplnky. Tieto čalúny sú tkané v Brusseli podľa Raffaelových nákresov z r. 1515-1516. Predstavujú výjavy zo Skutkov Apoštolských: Oslepenie Elymu, Obrátenie Sv. Pavla, Kamenovanie Sv. Stefana, prvého mučeníka, Uzdravenie chromého Sv. Petrom, Smrť Ananiášova, Odovzdávanie kľúčov Sv. Petrovi, Zázračný rybolov, Kázanie Sv. Pavla v Aténach, Obeta Sv. Pavlovi a Barnabášovi v Lystre a Uväznenie Sv. Pavla vo Filipách.

Na hlavnej stene siene skvejú sa tri slávne Raffaelove obrazy: « Korunovanie Panny Marie », « Premenenie Krista Pána na hore Tábor » a « Panna Maria Folignská », pomenovaná podľa pápežského komorníka Zigmunda Contiho z Foligna, ktorý si ju objednal. Korunovanie Panny Marie je prvé väčšie Raffaelovo dielo, kým Premenenie Krista Pána je jeho posledný a nedokončený obraz. Raffael zomrel (vo veku 37 rokov v r. 1620), keď domaloval vrchnú časť, predstavujúcu zbožštenie ľudskej prírody. Spodnú časť, predstavujúcu hĺbku ľudskej úbohosti v diabľom posadlom chlapcovi, dokončili Raffaelovi žiaci. Premenenie Krista Pána na hore Tábor je všeobecne pokladané za najkrajší obraz na svete.

IX. sieň je pomenovaná podľa Leonarda z Vinci, ktorý tu má zaujímavú kriedokresbu, predstavujúcu Sv. Hieronýma na púšti.

X sieň obsahuje maľby od umelcov XVI. stor., medzi ktorými sa vyníma skvelou farebnosťou Tizianova Panna Maria s Ježiškom a svätými, ako aj Madonna zo S. Niccolo dei Frari.

XI. sieň je pokračovaním predchádzajúcej a okrem « Vzkriesenia Lazara » od Muziana neobsahuje nič zvláštneho. Naproti tomu nasledujúca

XII. sieň je veľmi zaujímavá, lebo sa honosí veľkými plátnami popredných maliarov XVII. stor. Najkrajšie z nich sú: « Posledné prijímanie Sv. Hieronýma » od Domenicbina, « Kladenie Krista do hrobu » od Caravaggu a « Ukrižovanie » od Guida Reniho. V tejto sieni sú zastúpení aj dvaja Francúzski maliari: Valentin a Mikuláš Poussin, zvaný Francúzsky Raffael. Z tejto siene možno vyjsť na balkón, odkiaľ je krásny pohľad na svätopeterskú kupolu a utešené vatikánske záhrady, v ktorých sa tyčí letohrádok Pia IV., ktorý je teraz sídlom Pápežskej akadémie vied.

XIII. sieň je oživená dielami od rozličných maliarov. Z diel spomenieme aspoň « Mystické zasľúbenie Sv. Kataríny » od španielskeho maliara Bartolomeja Estebana Murillu. Nasledujúca

XIV. sieň je venovaná námetom svetského rázu (zátišiam, kvetom, zvieratám, hvezdánskym motívom, atď.), kým posledná

XV. sieň obsahuje výlučne podobizne, z ktorých niektoré majú veľký historický a umelecký význam. Najkrajšie z nich sú tieto: « Do-

ge » od Tiziana, Anglický kráľ Juraj IV. od Tomáša Laurence a podobizňa pápeža Klementa IX. od Karola Marattu.

Galeria kandelábrov

Táto galéria je 80 metrov dlhá chodba, rozčlenená sruženými oblúkmi na 6 oddelení. Okrem ozdobných mramorových kandelábrov, čiže svietnikov, podľa ktorých má meno, sú tu shromaždené rozličné umelecké vázy a skulptúry, z ktorých najvýznamnejšie sú tieto: I. oddelenie: Chlapec, hrajúci sa s orechmi; II. oddelenie: Pan. vyťahujúci trň z nohy satyra; Diana Efeská, bohyňa prírody (početné prsníky a zvieratá, vychádzajúce z jej tela, symbolizujú plodnosť, kým zvieratníkové a nebeské znaky poukazujú na hviezdny ráz bohyne); Ganimes, uchvátený Jupiterom v podobe orla (podľa chýrneho diela Leokarovoho zo IV. storočia pr. Kr.); Socha, zosobňujúca mesto Antiochiu nad Orontom (mladý plavec pri nohách bohyne symbolizuje riekku Oron); Sarkofág s vyobrazením vraždy Niobeat; V. oddelenie: Bežiace dievča (podľa gréckeho bronzového originálu z V. stor. pr. Kr.).

Galeriu kandelábrov dal upraviť a vyzdobiť koncom minulého storočia pápež Lev. XIII.

Galeria arasov

V Galerii arasov sú tri oddelenia, v ktorých je umiestnených niekoľko flámskych arasov (čalúnov), utkaných podľa kartónov od Raffaelových žiakov. Všetky predstavujú výjavy z Nového zákona. Donedávna sa nachodily tuná aj povestné Raffaelove arasy, ktoré teraz zobia jednu zo siení Vatikánskej obrazárne.

Slovo arasy, po taliansky arazzi, pochádza od francúzskeho mesta Arras, ktoré bolo sídlom slávneho čalúnnického priemyslu.

Galeria zemepisných máp

Táto galéria je zaujímavá preto, že jej steny sú ozdobené vedeckými námetmi: Zemepisnými mapami rozličných talianskych provincií. Namaloval ich koncom XVI. stor. Anton Danti pod vedením svojho brata dominikána Ignáca Dantiho, ktorý bol chýrečným matematikom, kosmografom a architektom. Zemepisné mapy sú vyfarbené veľmi presne a mnohé z nich sú ozdobené panoramatickými pohľadmi a plánmi miest. Galéria zemepisných máp je významným pomníkom talianskej kultúry XVI. stor. a vzácnym prameňom cirkevných dejín. Z oblokov tejto galérie je krásny výhľad na jednej strane do Belvederského dvora a na druhej do vatikánskych záhrad.

Galeria kamenných nápisov

Vznikla koncom XVIII. storočia a obsahuje vyše 5.000 pohanských a kresťanských nápisov. Posledné z nich pochodia zväčša z katakomb a starých rímskych bazilík a sú pozoruhodné ako pramene pre štúdium kresťanskej symboliky.

Rok od založenia Slovenskej Informačnej Kancelárie. Pred rokom na Turíce bola založená Slovenská Informačná Kancelária. I keď pre rozličné ťažkosti technického rázu nemohla hneď po založení rozvinúť svoju činnosť v plnom rozsahu, jednako na sklonku tohto jednoročného účinkovania môže sa slovenskej verejnosti predstaviť s pekným kusom práce. Veď registry ukazujú, že vybavila okolo 600 listov a iných písomných podaní a vydala skoro pol tisíce správ a článkov, ktoré boli uverejnené v mnohých slovenských časopisoch, vychodiacich z zahraničí. Uzka bola jej spolupráca najmä s niektorými americko — slovenskými časopismi, z ktorých pre tie, ktoré si to žiadaly, zariadila špeciálnu zpravodajskú a článkovú službu. Za úspech Slovenskej Informačnej Kancelárie možno pokladať, že sa jej podarilo umiestniť viac správ o slovenských veciach aj v cudzích časopisoch a tlačových agenciách, ako i to, že získala medzi cudzinci slovenskému národu niekoľko dobrých a oddaných priateľov. Ako to bolo uverejnené aj v programovom vyhlásení S.I.K., nezabúdalo sa ani na slovenských utečencov a kde len bola možnosť, Slovenská Informačná Kancelária poslúžila im radami, upozorňovala na ich starosti a v rámci svojich možností sprostredkovala im pomoc. Najúspešnejším podujatím Slovenskej Informačnej Kancelárie je však časopis « Rím », ktorý už vychodí viac ako pol roka a zasielaný je Slovákom do 22 rozličných štátov na celom svete. Úspech časopisu « Rím » bol veľký nielen medzi našimi krajanmi, ale všimla si ho aj cudzia tlač, ktorá priniesla o ňom pochvalné a uznanlivé zprávy. Počas prvého roku činnosti Slovenskej Informačnej Kancelárie boli vykonané aj všetky prípravné práce na vydávanie programovanej knižnice (edície) « Rím », ktorá začne v dohľadnom čase vychodiť.

Záujem o časopis « Rím » v Egypte. Na základe zprávy, ktorú o vydávaní časopisu « Rím » priniesol v Egypte vychodiaci francúzsky katolícky časopis « Rayon d'Egypte », dostali sme list od Slováka, ktorý je profesorom francúzštiny na gréckom gymnáziu v Egypte. Naš krajan nám píše: « Dnes som čítal vo francúzskom katolíckom časopise, vychodiacom v Egypte, že vyšlo prvé číslo slovenského časopisu « Rím ». Prosím Vás, buďte taký láskavý a napíšte mi, či by ste mi ho mohli sem poslať a koľko stojí predplatné na rok. I keď tu už zabúdam svoju materinskú reč, duch slovenský vo mne stále žije. Ak môžete, posielajte mi viac výtlačkov tohto nového časopisu, aby som mohol nájsť preň aj iných priateľov, ktorí sa potešia, že budeme

môcť čítať slovenské novinky. Tu žije aj okolo 20 Slovákov Skolských bratov, ktorí tiež ešte nezabudli na náš milý slovenský kraj ». A ozaj, skoro súčasne s týmto listom došiel aj list od slovenských Skolských bratov z Alexandrie.

Album dobrodincov. Na časopis « Rím » poslali z USA: Rev. Slavo Morávek, Connellsville, Pa. 20.—; Terezia Butas, Cleveland, O., 10.— (za seba a za M. Pavilonis); Janko Štefka Chicago, Ill. 9.50 (od týchto: Timothy Liv 2.—, Andrej Melish 1.50, Michal Rak, Ján Repvon, Cyril Kozica, Silvester Viligh, Frank Lukáč a Štefania Hodal po 1.—); Jozef Gondár, New York, N. Y. 5.— (od Andreja Drigela); Jozef M. Frelick, Whiting, Ind., 5.—; Marek Izák, Lisle, Ill., 4.—; Rev. Paul P. Palka, Toledo, O., John Škrovanek, Allentown, Pa., Veronika Patala, Perth Amboy, N. J., po 2.—; Jozef Kamenár, Pittsburgh, Pa., A. J. Štefan, Lewisburgh, Pa. a Anna Korman, Chicago, Ill. (za Annu Desiatka) po 1.—. **Z Argentíny:** Prof. Ernest Zatzko, Buenos Aires, 50.— Pes. **Z Francúzska:** Bohuznámy, Paríž, 2. dol. **Z Anglicka:** T. T. Kempston Hardwick, 8 sh. **Z Talianska:** Slovenskí Františkáni, Rím, 1000 Lír, Zoltán Zachara, Rím, 500 Lír. **Na utečencov:** Zuzanna Gonos, Sask, Kanada, 5.— dol., Veronika Štofčík, Pittsburgh, Pa., 2.—; Slovenskí utečenci z Anglicka pre slovenských utečencov na Liparoch 2.— dol. **Na sv. omše:** Bohuznámy, Rím, 1000 Lír; Marek Izák, Lisle, Ill., 1.— dol. Pán Boh zaplať! - Všetci naši odberatelia, ktorí podporia tohto roku časopis « Rím » väčšou sumou ako 2.— dol. (približne toľko sú naše trovy), budú pokladaní za jeho zakladateľov a ich soznam bude priložený k prvému ročníku « Ríma », ktorý bude v umeleckej väzbe odovzdaný ako dar Sv. Otcovi.

Odmeny pre horliteľov « Ríma ». Z príležitosti prvého výročia od svojho založenia S.I.K. vypisuje tieto odmeny pre horliteľov « Ríma »: 1. 10 dňový bezplatný pobyt v Ríme pre každého jednotlivca, ktorý získa na predplatnom alebo iným spôsobom do konca tohto roku na podporu « Ríma » 300 dolárov; 2. 7 dňový pobyt v Ríme pre toho, kto získa 200.— dol.; 3. 3 dňový pobyt v Ríme pre toho, kto získa 100.— dol. Pod bezplatným pobytom sa rozumie uhytovanie, stravovanie, prehliadka Ríma a Vatikánu, účasť na slávnostiach a audiencia u Sv. Otea. Kto by do Ríma nemohol alebo nechcel prísť, tomu v primeranej cene pošleme nejakú pamiatku, ktorú si sám môže bližšie určiť. Okrem týchto veľkých odmien budú aj menšie odmeny, ktoré si každý čitateľ « Ríma » pri troche dobrej vôle ľahko môže získať.

RÍM

Zvestník Krúžku Slovenských Priateľov Večného Mesta, vydáva Slovenská Informačná Kancelária v Ríme. Vychodí mesačne. Za redakciu zodpovedá Pietro Chiminelli. Tlačí Tipografia Pio X - Roma. Adresa redakcie a administrácie: Dr. Ignác Zelenka, Casella Postale 100 Borghi, Roma, Italia.